

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ANYKŠČIŲ ANTANO BARANAUSKO PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla (toliau–mokykla) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarka (toliau–tvarka mokykloje) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.

2. Ši tvarka nustato mokyklos direktoriaus, mokytojų, kitų mokyklos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje.

3. Mokyklos direktorius, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją g mokykloje vadovaujami LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), mokyklos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Klasės auklėtojo veiklos aprašu, Mokinių skatinimo ir nuobaudų tvarka, mokyklos darbuotojų Etikos kodeksu, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), mokyklos direktoriaus įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją, Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625). Olweus programa, kuri yra įtraukta į Nacionalinės smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2008–2010 m. programos įgyvendinimo priemones.

4. Tvarkos tikslas - siekiant ugdyti pozityvų mokinio elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

5. Tvarka remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas mokyklos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. mokyklos darbuotojai veiksmų imasi visais atvejais (**1 priedas**). Reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus planas), nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje;

5.5. visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai turi būti pasirašytinai supažindinti su mokyklos patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais.

6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. **Smurto ar patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.3. **Smurto ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.4. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, psichologas, klasių auklėtojai o ją vykdančią dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą mokyklos bendruomenei.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirtas Olweus patyčių prevencinės programos koordinatorius, kuris kasmet:

9.1. inicijuoja mokyklos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje;

9.6. atlieka kitus mokykloje patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Olweus patyčių prevencinės programos koordinatorių, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, mokinys reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius toki įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.3. informuoja klasės auklėtoją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus.

12. Klasės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

12.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, patyčias stebėjas asmuo užpildo pranešimo apie patyčias atvejų registracijos žurnalo protokolą;

12.3. klasės auklėtojas imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją, taiko mokykloje patvirtintas „Nuobaudų kopėtelės“, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisija, psichologu, socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius;

12.4. užregistruoja atvejį žurnale (Žurnalas laikomas mokytojų kambaryje) ir formą (**2 priedas**). Patyčių atvejų registracijos žurnalo protokolas). Jį perduoda Olweus patyčių prevencinės programos koordinatoriui;

12.5. klasės auklėtojas toliau stebi situaciją, pasiūlo pagalbą patiriančiam smurtą mokiniui, tiek smurtaujančiam;

12.6. praneša mokyklos direktoriui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo.

13. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.

14. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja mokyklos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

15. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV. MOKYKLOS DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, KILUS ĮTARIMUI DĖL GALIMO SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE

16. Bet kuris mokyklos darbuotojas, įtariantis, kad mokinys galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, nedelsdamas apie tai praneša mokyklos direktoriui. Neesant galimybei pranešti mokyklos vadovui praneša jo įgaliotam asmeniui, mokyklos darbuotojas įtariantis, kad mokinys galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, esant galimybei, nedelsdamas praneša mokyklos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

17. Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, įtariantis, kad mokinys galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, tačiau dar negalintis užtikrintai to teikti, gali konsultuotis su mokyklos vaiko gerovės komisijos nariu, koordinuojančiu smurto-patyčių prevencijos sritį, arba švietimo pagalbos specialistais.

18. Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, pranešęs apie mokinio, galimai patyrusio smurtą artimoje aplinkoje, atvejį savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriui ir (ar) policijai, informuoja mokyklos vaiko gerovės komisiją dėl pagalbos vaikui organizavimo ir (ar) teikimo.

19. Mokyklos vaiko gerovės komisija aptaria mokinio, galimai patyrusio smurtą artimoje aplinkoje, atvejį ir bendradarbiaudama su savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriumi nustato švietimo ir (ar) kitos pagalbos mokiniui ir (ar) šeimai poreikį, bendradarbiavimo su vaiko atstovais pagal įstatymą, kitomis institucijomis užtikrinančiomis vaiko teisių apsaugą.

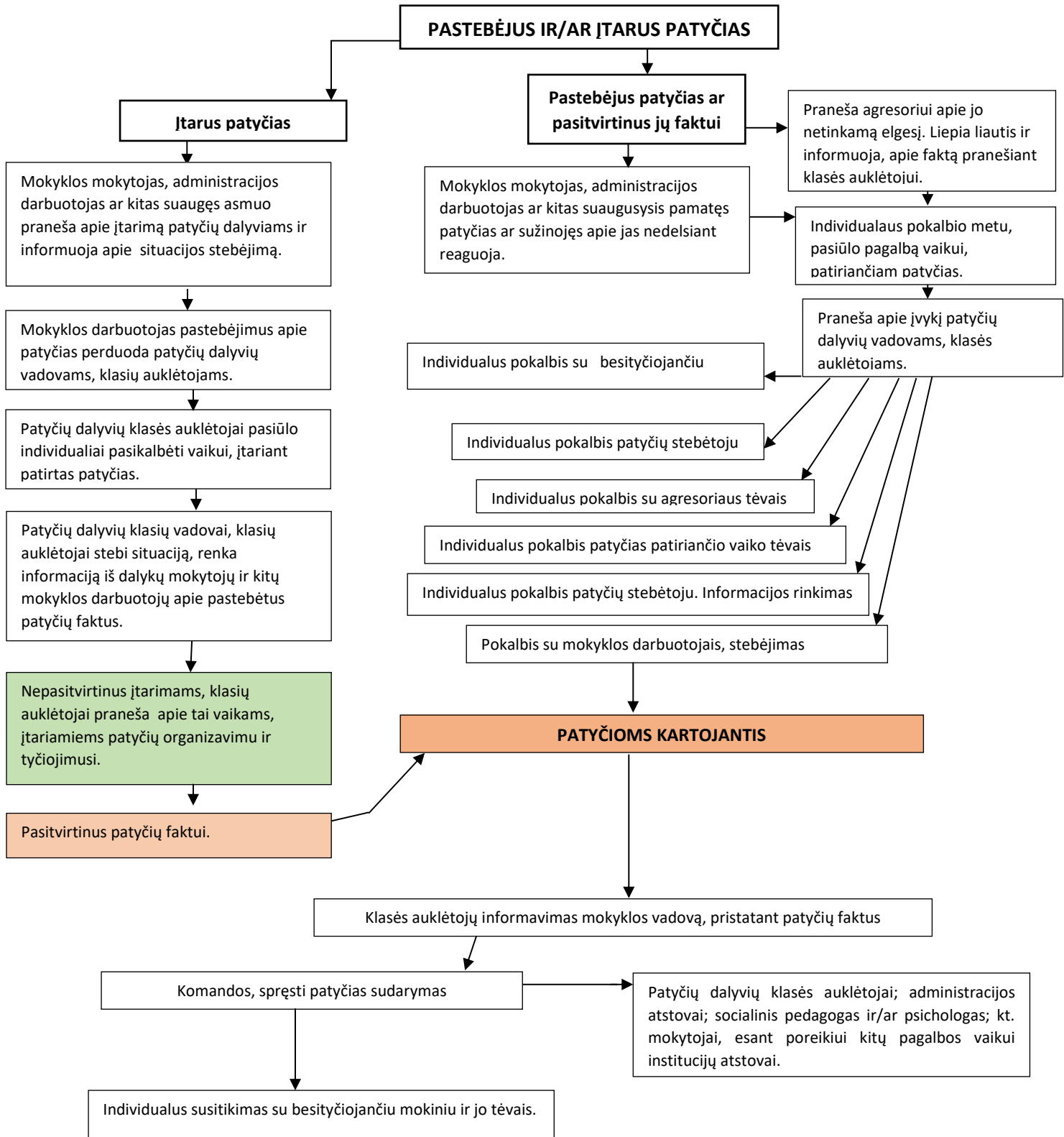
V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Mokiniai, mokyklos darbuotojai, mokytojai, pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.

21. Tėvai su šia tvarka supažindinami e-paštu ar žinute per Tamo dienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.

22. Tvarka skelbiama mokyklos internetinėje svetainėje.

REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

Patyčių atvejų registracijos žurnalo protokolas

Data: _____ Laikas: _____

Mokiniai, kurie dalyvavo:

Vardas: _____ Klasė : _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė : _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė : _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė : _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Patyčių pobūdis (pažymėkite visus patyčių tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Kibernetinės patyčios
- Pravardžiavimas, užgauliojimas, erzinimas
- Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai, susiję su rase, tautybe arba odos spalva
- Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai arba ženklai ir gestai su seksualine potekste
- Fizinės patyčios
- Gandai skleidimas
- Socialinis izoliavimas / atstūmimas
- Daiktai, kurie priklauso kitam mokiniui, atėmimas
- Grasinimai / mėginimas įbauginti
- Kita: _____

Situacijos aprašymas:

Incidento vieta: _____ Apie incidentą pranešė : _____

Kokie veiksmai imtasi: